

МОНИКА БРО ГРАДИНАТА НА ДУШИТЕ

Превод от шведски: Ана Трифонова, 1989

chitanka.info

Небето е ясносиньо и стволовете на дърветата чернеят. Гробището сякаш няма край, простира се надлъж и нашир тъй голямо, че пазачът на входа предлага карта. Отвъд пределите му се издига шестдесететажният небостъргач Съншайн Сити в Икебукуро, сграда, символизираща всичко онова, към което Лафкадио Хърн изпитвал дълбоко омерзение: западната цивилизация, технокрацията, припряният живот и забравените приказки за вълшебства.

„Постави костите ми в урна за няколко сена и я зарови в някой храм, издигнат на хълм“, помолил той сина си, склонен над неговия смъртен одър.

Днес дори йената, която прави сто сена, няма никаква стойност, но надгробието му е твърде впечатляващо. Очертанията на хълма тънат в сянката на Съншайн Сити: Хърн почива тук, в Дзо-шигая, в Градината на душите, както красиво се изразяват японците на своя език. Да, ето къде е погребан Коидзуми Якумо, чието име означава още Осем облака — сред храмове, пред чиито божества-лисици^[1] и буди все още има хора, вгълбени в молитва. Частица от Великата цялост, той сигурно е доволен, че неговото рождено име, чуждо за тази страна, е окончателно забравено.

Пристигнал тук преди близо столетие, неуспял журналист с баща ирландец, който изоставил майка му, гръкоиталианка; израсъл при възрастна леля в Англия; изпратен в Япония от американски седмичник... Всъщност той още не бил слязъл на сушата в Йокохама, а вече бил развалил договора си със своя работодател — влязъл в спор с него и отказал да му служи. Ала наместо да се почувства в безизходица, в беда, Хърн стъпил на брега с убеждението, че се е завърнал в истинската си родина. И действително никой дотогава не бил видял Япония като него. Обикнал я изцяло, особено заради малките неща: градинка с три пейзажа, щурче в специално направена клетка...

Известно време живял в Мацуе, град, разположен край бурното и ледовито Японско море. Там и до ден-днешен има мост, прехвърлен над неподвижните води на канал, по който можеш да се разминеш с грациозна дама, разперила чадърче, съвсем както се полага лете.

Едната страна на улицата е заградена с боядисана в бяло стена, отвъд която тъмнеят вирове, пълни е угоени шарани. От другата страна клечи въдичар, подслонил се под дърво с грапава кора, обзет от надеждата за добър улов на риба от крепостния ров. Полски цветя пъстрейт чак до самата вода, а високо горе на отсрещния бряг се издига триставековната кула на замъка, кацнал връз хълма.

В една от къщите на тази улица живял някога Лафкадио Хърн. За своя дом и за неговата градина той написал дълъг разказ, от който читателят може да остане с впечатлението, че е притежавал цял парк. Нещо тъй малко вероятно за беден чужденец, заврян зет в семейството на самурай. Според думите на Хърн обаче, по-точно на Осем облака, той наистина имал не една, а три градини. И ето как обрисова тази откъм лицевата страна на къщата:

Обърната е на юг, но също и на запад, където граничи със северния край на другата градина, от която я дели странен бамбуков параван. В нея едрейт камъни, плътно покрити с мъх, всевъзможни съдове, пълни с вода, фенери, зеленияса от годините... Там има също и хълмчета със стари дървета, и полегати затревени склонове, по които хвърлят сянка цъфтящи храсти, обрамчили ги като брегове на река. Хълмчетата приличат на малки острови наред нея. И всички тези зеленеещи форми се открояват на фона на бледожълт пясък, мек като коприна и набразден с криволици и чупки като повърхността на езеро...

Ако коленичиш на някоя от рогозките на Хърн, пред очите ти се открива изглед към парка на замъка. И тогава разбираш всичко. Защото неговите три градини, от които черпел толкова много впечатления, та изписвал купчини страници, са в действителност тъй малки, че един задъхан от бързанае турист би могъл да ги обгърне с взор за не повече от две минути.

Тук, както и на южния остров Кюшу, а в края на живота са и в Токио, чудакаът Хърн разказвал за онова, което на мнозина други изглеждало незначително, недостойно за вниманието им: за разни дреболии, за мимолетни наблюдения, за нашепнати истории, за

всевъзможни неща, които и вкупом, и поотделно утвърждават Битието — не само тук, а и навред. „Дори да е съвсем нищожна по размерите си, всяка твар носи душа“, гласи една поговорка, от която той се е възползвал като повод, за да разкаже за болката, причинена му от смъртта на щурче:

Клетката му е точно два японски дюйма висока, а дюйм и половина широка; през дървената ѝ вратичка, закачена на кукичка, едва мога да пропъхна кутрето си. Но за него има достатъчно място — да обикаля, да подскача, да подхвърква; пък и нима не е бездруго тъй мъничък, че трябва да огледаш клетката от кафява мрежеста коприна много внимателно, за да го съзреш. Що се отнася до мен, аз винаги съм принуден да я въртя насам-натам, и то на ярка светлина, докато най-сетне зърна къде се е разположил — най-често в някой от горните ѝ ъгли, увиснал надолу с главата от прозирния таван.

Представете си щурче не по-голямо от обикновен комар, с две антени, значително по-дълги от телцето му и толкова тънки, че можеш да ги забележиш само в контражур. *Куса-хибари* — тревна чучулига, — така му викат японците и на пазара можеш да го купиш за дванадесет цента, т.е. за много повече, отколкото теглото му в злато. Дванадесет цента за такова завързаче!

През цялата есен, много след като себеподобните му бяха измрели, щурчето, тревната чучулига, пеело в своята клетка, докато един ден в стаята се възцарила непривична тишина. То лежало мъртво на пода на клетката, защото забравили да го нахранят с микроскопично късче плод. Прегладняло, щурчето се опитало да се самоизяде.

„... И все пак да изядеш от глад собствените си крачка не е най-тежката участ, която може да сполети създание, прокълнато с дара на песента. Не са малко човешките щурци, принудени да изяждат сърцата си, за да могат да пеят“, пише Хърн по повод на тази загуба.

Днес над гроба му е сведена плачеща върба. А и за дървета е разказвал, например за призрачното дърво, одушевено от една

нещастна жена, която се сдобивала със свобода само нощем, и то с помощта на любовта. Денем косата ѝ се влачела вяло по земята, подобно на клоните на върбата. Във вдлъбнатината на един камък наблизо някой — очевидно съвсем наскоро — е поставил свежи цветя. Върбата докосва надписа на надгробнието с името на покойника: Осем облака. И ако на шега попиташ пазача на гробището дали това не е призрачно дърво, израсло тук, в сянката на Сьншайн Сити, можеш да не се учудваш, ако получиш следния отговор:

„Не, в Градината на душите нямаме такива дървета. Ала ей там, при Храма на лисицата, май има едно.“

Така е в този град.

---

[1] Според шинтоизма, една от основните религии в Япония, чрез поклонението пред обожествени животни, растения, предмети и пр. се постига връзка с душите на прадедите. Лисицата е едно от най-често обожествяваните животни. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.